

Vergaderjaar 2023–2024

24 515

Preventie en bestrijding van stille armoede en sociale uitsluiting

Nr. 763

BRIEF VAN DE MINISTER VOOR ARMOEDEBELEID, PARTICIPATIE EN PENSIOENEN

Aan de Voorzitter van de Tweede Kamer der Staten-Generaal

Den Haag, 6 juni 2024

De vaste commissie voor Sociale Zaken en Werkgelegenheid heeft op 21 december 2023 om een reactie verzocht op het pamflet van de Haëlla Stichting en kleine armoede fondsen: Kleine vrijwilligers initiatieven, zie ze staan!

Met deze brief ga ik in op dit verzoek.

Gehoord & gezien worden

De Haëlla stichting en kleine armoedefondsen verstrekken jaarlijks honderden kleine giften aan kleine armoede initiatieven. Deze initiatieven worden gerund door vrijwilligers. Ze bedienen vaak mensen die tussen wal en schip vallen bij reguliere voorzieningen en mensen die de overheid moeilijk bereikt.

Deze kleine armoede initiatieven willen graag beter gehoord worden door de politiek en beleidsmakers en ervaringen delen met het Ministerie van SZW. Aan dat verzoek kom ik graag tegemoet. Ik vind het heel belangrijk dat hun inzet gezien wordt. Daarom ben ik op 20 maart 2024 op bezoek geweest bij de Haëlla stichting, voor een gesprek met vertegenwoordigers van een dertigtal kleine armoede initiatieven. Ik was erg onder de indruk van de betrokkenheid en inspanningen om mensen in armoede een helpende hand te geven.

Deze initiatiefnemers hebben hun ervaringen en zorgen samengevat in een bundel, die ook online beschikbaar is¹. Tijdens mijn bezoek en in de bundel gaven diverse initiatiefnemers aan dat zij moeite hebben om betaalbare bedrijfsruimte te vinden. Zo bezocht ik een echtpaar dat vanuit

¹ haella.nl/stichting/kleine-armoede-hulp-initiatieven-spreken-zich-uit

de eigen woonkamer wekelijks tientallen mensen ondersteunt met voedselpakketten, die om diverse redenen niet in aanmerking komen voor reguliere voedselbanken. Zij vertelden over de grote druk die dit legt op hun privéleven. Toch gaan zij door, omdat ze de mensen die van hulp afhankelijk zijn niet in de steek willen en kunnen laten. Het tekent de enorme betrokkenheid van deze mensen.

In het bezoek kwam ook aan de orde dat initiatiefnemers soms weinig gehoor vinden als ze aankloppen bij gemeenten voor (financiële) ondersteuning. Bijvoorbeeld als initiatieven meerdere doelen tegelijk dienen, zoals armoedebestrijding, participatie en het bestrijden van eenzaamheid.

Of er gelden ingewikkelde aanvraag- en verantwoordingsprocedures.

Ik heb tijdens mijn overleg met de VNG op 21 maart jl. aandacht gevraagd voor de ervaringen en zorgen van kleine armoede initiatieven en de bundel overhandigd. De VNG heeft toegezegd te bezien hoe kleine initiatieven onder de aandacht van gemeenten kunnen worden gebracht.

Lokale initiatieven zijn heel waardevol voor mensen die hulp nodig hebben. Zij kunnen ook een belangrijke schakel zijn tussen informele en formele hulp voor kwetsbare groepen. Daarom is het belangrijk dat ook kleine initiatieven kunnen aansluiten op het lokale netwerk van maatschappelijke ondersteuning en dat gemeenten meer oog krijgen voor de behoeften van deze initiatieven.

Regeldruk

Een ander zorgpunt is de regeldruk die vrijwilligersorganisaties ervaren. Dat geldt overigens niet alleen voor initiatieven die mensen in armoede helpen, maar breder. In 2023 is onderzoek gedaan naar regeldruk voor vrijwilligersorganisaties en filantropische instellingen. De Staatssecretaris van VWS en de Minister voor rechtsbescherming hebben de Kamer op 19 juni 2023 geïnformeerd over het onderzoek via een Kamerbrief² en in antwoorden op Kamervragen³.

Op dit moment werken zij samen met diverse vrijwilligersorganisaties en filantropische instellingen maatregelen uit om de regeldruk terug te dringen. Daarnaast werkt het Ministerie van VWS samen met de ministeries van OCW, Defensie, SZW en diverse vrijwilligersorganisaties aan het bevorderen van een toekomstbestendige vrijwillige inzet. De Staatssecretaris van VWS zal uw Kamer informeren over de voortgang op dit dossier.

Toegankelijke overheid en hulp bij geldzaken

Een ander belangrijk punt in het pamflet is dat de overheid toegankelijker moet worden voor mensen in armoede. We zien dat er soms sprake is van schaamte, wantrouwen, dat er mensen verdwalen in het systeem van inkomensregelingen en dat veel mensen moeite hebben met digitaal geldzaken regelen. Daarom is het belangrijk dat er verschillende hulpvormen beschikbaar zijn bij geldzorgen, naast gemeenten ook vrijwilligers, en naast digitale oplossingen ook niet-digitale hulp.

² kamerbrief-over-eindrapport-onderzoek-regeldruk-bij-vrijwilligersorganisaties-en-filantropische-instellingen van 19 juni 2023

³ Antwoord op kamervragen, 12 september 2023

Zoals ik in de tweede voortgangsrapportage⁴ van de Aanpak geldzorgen, armoede en schulden heb aangegeven, stimuleer ik diverse soorten hulp bij geldzorgen:

- Lokale hulp bij geldzorgen, zowel door gemeenten als vrijwilligers, wordt beter vindbaar via de Geldfit website, bellijn, mail en chat. Ook kan men daar checken waar men recht op heeft en antwoord vinden op geldvragen.
- Er zijn inmiddels bijna 160 inlooppunten van «Samen erop vooruit», waar vrijwilligers met mensen kijken hoe zij beter kunnen rondkomen en waar ze recht op hebben. Dit project is een samenwerkingsverband van de Alliantie Vrijwillige Schuldhulp (AVS⁵) met Schuldhulpmaatje en Geldfit.
- Ik draag ook bij aan de Alliantie Vrijwillige Schuldhulp, voor een betere landelijke dekking van het vrijwilligersnetwerk, bereiken van meer doelgroepen en het beter toerusten van de (meer dan elfduizend) vrijwilligers die mensen met geldzorgen helpen aan de keukentafel.

Via de voortgangsrapportages voor de Aanpak geldzorgen, armoede en schulden zal ik uw Kamer blijven informeren over de ontwikkelingen bij vrijwilligers-initiatieven en de verbinding met andere hulproutes voor mensen met geldzorgen.

Tot slot wil ik graag de Haëlla stichting, de kleine armoede initiatieven en de vele vrijwilligers bedanken voor hun enorme inzet om mensen in armoede een helpende hand te bieden.

De Minister voor Armoedebeleid, Participatie en Pensioenen,
C.J. Schouten

⁴ Kamerbrief 2e voortgangsrapportage aanpak geldzorgen, armoede en schulden, 19 december 2023

⁵ In de AVS werken 7 organisaties samen: Schuldhulpmaatje, Humanitas, het Leger des Heils, de LSTA (netwerk thuisadministratie; hier zijn honderden kleine vrijwilligers-organisaties aangesloten), het Inspraakorgaan Turken (IOT), het Samenwerkingsverband Marokkaanse Nederlanders (SMN) en de Organisatie Caribische Nederlanders (OCAN).